

Kmetijski list

Glasiilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno . . . . . K 25.—
pololetno . . . . . „ 13.—
Posamezna številka . . . . . 1.—

**Kmet, pomaga! si sam,
in svoje stališče v državi
uravnava si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase . . . . . K 1.—
uradne razglase . . . . . „ 1.50
reklame . . . . . „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Naši nasprotniki.

Sedaj, ko so volilne pred čurmi, je ni stranke, ki ne bi hodila h kmetu in mu obetala paradiz na zemlji, če voli njo. Sedaj pred volitvami so sladki kakor med, v težkih časih vojne pa so se poskrili in pustili kmeta na cedilu, tedaj so bile volilne pač še daleč.

Ker pa že kot sitne muhe letajo okoli kmeta, pa je dobro, da si te stranke in strančice malo bližje pogledamo in da ugotovimo, ali moremo verjeti njihovim mamljivim besedam ali ne.

Najprej imamo v tem pogledu posla s SLS., ki je že trkrat izpremenila svoje ime. Iz katoliške je postala veeslovenska, sedaj je ljudska, sicer pa bo pa izpremenila naslov v jugoslovansko, kakor se njena tiskarna in knjigarna tudi že imenujeta. Zakaj je bilo treba zatajiti imena katoliške stranke, katoliške tiskarne in katoliške knjigarne, ne vemo. Ali pojasnilo vam da lahko vsak župnik, pojasnilo pa dobite tudi v Ljubljani, kjer pravijo vsi, da so klerikalci zatajili katoliško ime, da bi lažje lovili kaline in da bi hitreje prišli do vlade.

S tem smo pa prišli v bistvo vse klerikalne politike. Ta politika pozna samo eno geslo, ki se glasi: Vsako sredstvo je dobro samo da pridemo do vlade, do moči. Vlada pa jim ni drugo kot nečestno sredstvo, da si napolnijo žep, da neomejeno vladajo nad ljudstvom. Sedaj veste, zakaj so za avtonomijo, zakaj se bore proti centralizmu: ker računajo, da je ostalo ljudstvo tako, kakor je bilo in da bodo še naprej zmagali pri volitvah in da bodo tako nečestni vladarji v Sloveniji. Zato so za avtonomijo, ne pa, ker jim je mar ljudski blagor.

Mi gotovo nismo centralisti, ali mi smo za avtonomijo iz ozirov ljudskega blagorja, a ne zaradi politične moči. To je velikanska razlika med nami in klerikalci, ker mi bomo sprejeli samo avtonomijo, ki bo o'govarjala kmetiskim interesom. Klerikalci pa le tako, ki bo koristila njihovi stranki.

Leta in leta že vihiti klerikalna stranka svoj bič nad kmetom, leta in leta vlada že v deželi, sedaj pa recite, kaj ima kmet od te vlade. Ali se ni živelo tudi l. 1914. težje kot deset let prej? Kje na svetu pa je cteplaval kmet tako slabo hrano kot na Kranjskem? Na Štajerskem in na Primorskem, kjer ni bilo kranjskega čeželnega odbora, se je živelo vedno bolje. Zakaj? Zato, ker se SLS. za kmeta ni niti desetino tako brigala kot za župnišča.

Slovenski kmet je že nekolikokrat poizkusil se otresti tega jerobstva, ali vselej so ga znali klerikalci preplašiti, češ, vera je v nevarnosti. Ta-

čemu nobeno sredstvo ni protiudno. Klerikalci so za razporoko in zato lažejo, da imo kmetje za trileten za or z vsako ženo. Samo kmet pa, kaj pomeni z kronska zvestoba, zvesta sta kmetški mož in kmetška žena. Mi ne bomo razporokel razporoka je za gospoda, ki ljubi izpremembo in ni hoče, da bi ji država rešila otroke. Gospoda dobiva za vsak od zaboškega in nezakonskega otroka precej podpore na dan. Kmet, koliko podpore pa dobiš ti za svoj otrok? Ne voli zato: gospodskih pohojščev!

Tovariši, tovarišice — kmetje, kmetice! Proč z jerobstvom in v boj za svobodo!

Bliža se dan naše svobode! Dne 28. novembra se bije nekrvavi boj za naše svete, kmetijske pravice, za našo „Staro pravdo“, za katero so umirali naši predniki pod krvavimi moči grajske gospode.

Rijemo se za svojo svobodo. Gre za to: ali naj bo kmet še nadalje tlačan gospode ali pa naj bo prost in neodvisen od nje; ali naj kmetu posvetna in duhovska gospoda še nadalje predpisuje postave in davke, določa cene njegovim z žuljavo roko pridobljenim pridelkom in ga žene v vojsko, ali pa naj se postavi kmet, ki je najmočnejši in najštevilnejši v državi, na lastne noge in predpisuje postave, davke in cene gospodi, ki ga danes do mozga izsesava.

Za to gre danes, dragi kmetški setrpin, ne za vero, ne za cerkev, ne za nevarnost, ki baje preti državi, **le vladanje gospode nad kmetom je v nevarnosti.** Ker se gospoda tega zelo boji, zato je toliko vpitja, zato ti, uboga kmetška para, naganjajo strah s hudičem in biričem.

Kmetje, ne pustite se preslepiti, sicer ste izgubljeni in prodani za vekomaj! Bojujte se za svoje svete pravice, za katere so vaši pračtetje znali umirati, za katere ste vi možje morali krvaveti v strelskih jarkih! Otresite se končno tega sramotnega gosposkega jarma in bodite **samostojni, neodvisni, svobodni!**

Ne volite kimovcev, ki jih je gospoda za čast in denar nastavila, da love vaše glasove! Volite samo tiste možje, ki so si jih izbrali neodvisni kmetje, združeni v svoji pravi „**Samostojni kmetijski stranki**“! Oddajte volilno kroglico le v skrinjico, ki bo na Kranjskem druga, na Štajerskem pa bo opremljena z zeleno kandidatno listo s sliko vinogradnika pri škropljenju trt s kmetijskim orodjem in kravo. Vsak glas, oddan drugam, je glas izdajalca kmetškega stanu, je nož, ki si ga sami rince v meso. Ne bodite Judeži, ne prodajajte sebe in svojih sotrpinov kmetov drugim strankam, ne gosposkim, ne delavskim!

**Tedaj vsi možje na krov! Vsi na delo! Vsi na volišče!
V boj za Staro pravdo! V boj za „Samostojno kmetijsko stranko“!**

Načelnništvo „Samostojne kmetijske stranke“.

ko delajo tudi sedaj. Vse to pa je grda laž, ker vera nikakor ni v nevarnosti, pač pa je ogrožena stara pravda kmetov, ki jo hočejo uničiti klerikalci.

Vprašamo pa še eno: kako more skrbi ti res za kmeta stranka, ki zbira meščane, kapitaliste, delavce, kmete, obrtnike, uradnike, sploh vse, kar leze in gre. V Ljubljani so za meščana, na deželi za kmeta. Kde pa govorijo resnico. To se vpraša? Ne enkrat in ne drugikrat, ker njim je mar samo eno — njihova stranka. Kaj vraga nas pa njihova stranka briga, mi moramo skrbeti za sebe, ne pa za stranko klerikalcev. Zato, kmetje, srce in pamet! Naj trobijo, kar hočejo! Staro pravdo bo izvojevala le kmetška in res samostojna stranka.

Drugi taki pliči, ki bi radi dobili kmetške glasove, so demokrate. Tudi oni menjajo vsakih pet let svoje ime, da jih ne bi spoznali. Ali kateri kmet pa danes ne ve, da je to meščanska stranka najčistejše sorte. Saj mi nimamo ničesar proti temu, če poberejo vse meščanske mandate ali pa nobenega, toda na deželi naj nas pušče v miru. Za demokratski lim ni na deželi kalincev.

Demokratsko dete je narodnosocialistična stranka, ki pa živi samo do 28. novembra, ker od tedaj naprej se bo imenovala jugoslovanska socialna

**Važne dele našega lista
nalepite na hiše, drevje,
brzojavne drogove, dalje
pred volišče in sploh
povsod, kjer je prilika,
da jih čita vsakdo!**

stranka. Zdi se nam pa, da tudi po novembru ne bo njena slava velika.

Končno pa so tudi socialni demokrate našli, da bi bilo dobro, če bi jih kmetje volili in zato so osnovali kmetško delavsko zvezo. Verjamejo, da jim diše kmetški glasovi ali vsejedno ne bo iz te moke kruha. Na Ruskem so pokazali, kaj bo iz kmeta, če dobi fabriški delavec vlado v roke. Res ne bi bilo napačno, če bi kmet delal kot črna živina in nosil za papirnat denar v mesto in v fabrike svoje pridelke, da bi gospodje industrijski delavci dobro živeli. O tudi to ne bi bilo slabo, da bi volilo 100.000 kmetov enega poslanca, 25.000 delavcev pa tudi enega, kakor so to določili v Ruciji. Če pravijo, da to delajo samo komunisti, se s tem ne izmažejo, ker oni so ravnotako za odpravo lastne tuči na kmetih, za odpravo zakona ter za diktaturo proletariata itd. Oni so samo tako pametni, da vedo, da je danes bolje, če o tem še molče, komunisti pa niti te pameti nimajo, in to je vsa razlika med njimi.

Zato, kmetje, ne verujte tem, ki vas poznajo samo pred volitvami, ne poslušajte jih, ki vam lažejo, da so za kmeta!

Pribito ostane enkrat za vselej, da je za kmeta samo SKS., da je samo ona za Staro pravdo.

Kako bomo volili?

Volitve se bodo vršile prihodnjo nedeljo, t. j. dne 28. t. m. od sedmih zjutraj do šestih zvečer.

Posebnih pozivnic ne bo, temuč mora vsak volilec vedeti za svojo dolžnost ter priti nepozvan na volišče. Pri vstopu v glasovalni prostor mora vsak volilec glasno povedati svoje ime, priimek in poklic. Ako ga volilni odbor pozna ter je vpisan v volilni imenik, lahko takoj voli. To se zgodi na ta-le način: Clan volilnega odbora mu pokaže glasovalne skrinjice ter mu razločno pove, katera skrinjica je vsake stranke. Volilec dobi v česno roko malo kroglico, nakar pest stisne. Potem gre z zaprtimi pestjo v odprto vsake skrinjice, kroglico pa spusti neopaženo v skrinjico tiste stranke, s katero bo volil. Tudi potem, ko je kroglica že izpuštil, ne sme pesti odpreti, temuč mora obiti s pestjo še vse ostale skrinjice. Na kranjskih voliščih bodo skrinjice naše SKS. na drugem mestu, na prvem pa demokratske. Volilec gre s stisnjeno pestjo skozi prvo skrinjico, izpušči v drugo kroglico, potem pa potiska še vedno zaprto pest v nadaljnje skrinjice.

Ker bi se znalo zgoditi, da bi katerega volilca volilni odbor ne poznal, ali ga ne hotel poznati — kar

bi se moglo zgoditi na voliščih, kjer bi morda naša stranka ne imela zastopnika — naj vzamejo naši volilci s seboj kako izkaznico (domovnico, delavsko knjižico itd.).

Na volišču je vsaka agitacija kazniva, kakor sta tudi vsako nedostojno vedenje ali vsaka žalitev kmetijske kazniva. Volilci ne smejo imeti nobenega orožja pri sebi.

Kdo je kriv vojnih dajatev?

Se danes se večkrat očita enemu ali drugemu našemu somišljeniku, da je bil zaposlen pri pobiranju vojnih dajatev.

Ta očitek je, ako je dotični postopal pravično, zmerno in nepristransko, krivičen. Zakon o vojnih dajatah je bil tu in se je moral izvrševati. Kdor bi sodelovanje odklonil, bi bil v nevarnosti, da ga zadene huda kazen in na njegovo mesto bi bili postavili drugega, ki bi bil morda še z veliko večjo vnešo „rekviriral“, da se pokaže hvaležnega gosposci, ki ga je zato postavila. In končno, ako bi bili vsi civilisti odklonili, bilo bi rekviriralo vojaštvo samo, kakor je to večkrat pri nezadostnih dobavah zagrozilo vodstvo armade, posebno na Kranjskem, kjer je bilo ožje vojno ozemlje in je imelo torej glasovne postave o vojnih dajatah le-to to pravico. Kako bi potem izsledalo, ko bi bilo vojaštvo samo rekviriralo, to lahko vsak, ki je bil vojak, sam presodi.

Zategadelj pade krivda vojnih dajatev in rekvizicij na tiste, ki so krivi dotičnega zakona in to so klerikalci.

Leta 1912., ko se je sklepal zakon, je bil poročevalec, ki je zakon predlagal poslanski zbornici v sprejem, kranjski klerikalci, poslanec SLS, Josip Pogačnik, ki je zato, da je srečno ta zakon skozi spravil in tudi, da se mu je posrečilo pregovoriti poslance, da so dovolili tudi vojaštvo in vojne davke v slučaju vojske, dobil od rajnega avstrijskega cesarja še posebno odliko, obstoječo v tem, da je bil povzdignjen v viteški stan.

Gospod „vitez“ Pogačnik se je sporazumno s Susteršičem in vodstvom klerikalne stranke zahvalil pozneje cesarju še s tem, da je nabiral po Kranjskem „frajšice“, t. j. prostovoljce, za vojsko. Obljubil jim je sicer, da bodo samo doma stražili, a pri prvi priliki so jih poslali na fronto, kjer jih je tuči veliko (bili so popolnoma neizveščani) padlo. Gospod „vitez“ je pa sedel v zaledju in je vlekel krasno plačo kot „oberst frajšicev“. Zopet dokaz, kako so skrbeli klerikalci za svoje „dobro, verno ljudstvo“, kakor so našo ubogo kmetško paro imenovali v svojih listih klerikalni magnati, ki so ga pošiljali v krvavo klanje in se pri tem doma dobro mastili.

Klerikalna gospoda je zahtevala svatovno vojno. Odločil a je, da so morali moški od 18. do 50. leta starosti v fronto. Doma je lačnim družinam pobirala žito, kilogram po 20 vinarjev, rekvirirala živino, kilogram po 2 kroni, pokradla zvonove in pisčalke s cerkvenih orgel ter za vse takuprte stila ljudstvo, da jih da za vojno porojilo. V to so stili in vabili plačani klerik ali listi in prižnice se takrat, ko je skoro vsa krvava že vzdela da je denar, izden za vojno posojilo, stran vržen. Če si se s pametjo skregal, volil klerikalci!

Kdo je imel od vojne profita? Kdo je povzročil prisilno rekvizicije? Kdo je agitiral za vojna posojila in za nadaljevanje vojske?

Zloglasno kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine je ustanovila SLS., oziroma njen načelnik dr. Sustersič, ki je imel tudi vodstvo te vnovčevalnice. Za priganjače je nastvil svoje zveste pristase, katerih večina je še danes med zaupniki in kandidati SLS. Vsi so pri tem odiranju bogateli na račun kmeta, najbolj pa stranka sama, ki vsled tega sedaj lahko razmetava za volitve milijone. Ker so končno tudi klerikalni kmetje spoznali goljufijo, so voditelji SLS. dosegli pri vladi prisilno rekvizicijo. Kmet ni bil več gospodar svoje živine, tudi o cenah ni smel sam odločati. Komisionarji so plačevali vole po K 2:40 do K 2:70 vnovčevalnica pa jih je prodajala armadi po 6 do 8 kron za kilogram. V dveh letih je napravila vnovčevalnica na ta način skoraj 12 milijonov kron dobička, toda v računih so zadržali nad šest milijonov iz strahu pred kmetom. Kam je šel ves ta denar? Načelnik SLS. je z denarjem plačeval za vožnjo deželno gospodarstvo, drugo pa je šlo za okrenitev stranke. — Vsi vemo, kdo je navduševal za vojno posojilo in s tem za nadaljevanje vojske. Iz kmeta so izvlekli za ta namen zadnje prihranke. *Kdo noče te stranke zopet spraviti na krmil. in do moči, bo glasoval dne 28. novembra za edino pošteno SKS.*

Kmet, gospoda hoče za tvoje prestopke vpeljati palico kot kazen. Ne daj ji te moči! Voli kmeta!

Zuljavi kandidati SLS.

Ker je „Domoljub“ povohal vsem našim kandidatom roke in preštel tudi njihove fiske, v kolikor so se pomnožili med vojno, oglejmo si tudi mi žulje in možničke klerikalnih kandidatov.

Janez Brodar je bil ves čas vojne oproščen in si je vsled tega doma lahko silno pomnožil svoje premoženje, ako ni preneroden. Zulje si je pridobil v Beogradu, kjer je moral vsak dan prešteti 320 kron, ki jih je prejemal za dijete.

Josip Gostinčar je dobil žulje kot minister za socialno politiko.

Josip Nemanič je le po imenu nemanič, sicer pa pravi magnat. Pravijo, da je le glede možgan nemanič.

Janez Stanonik, po domače „svedre“, je znani konsumar v Horjulju, ki je bil med vojno nezavrosen živinski komisijonar. Nabral si je veliko premoženje, a re s kmetovanjem, ker kmetje med vojno niso bogateli. Stanonikovo delo za kmeta je najbolje poznal domači župnik, ki ga je tudi vrgel z županskega stolčka.

Karol Škulj je župnik v Dolenji vasi in kot tak ima gotovo zelo žuljave roke.

Janez Strcin je bil med vojno zganjač kmetске živine. Godilo se mu je vsled tega tako slabo, kakor Stanoniku.

Anton Lampret je na Muljavi tako ugleden in priljubljen posestnik, da bo dobil tam le svoj glas.

Josip Poznič je menda med vsemi kandidati najnedolžnejši, zato pa so ga tudi postavili na 9. mesto, kjer ni nobene nevarnosti, da bi bil izvoljen.

Anton Marinček je dobil žuljave roke že v lemenatu, pozneje pa kot občinski tajnik od peresnika. Ni pa izključeno, da ni dobil žuljev nekje drugje, kjer je sedel dalje časa v preiskovalnem zaporu zaradi hujskanja proti državi.

O Ivanu Rakošetu in Janezu Finžgarju pa smo že povedali izredne vrline. Prvi je tovarnar za žganje in nevaren lovec ženskih predpasnikov, drugi pa je bil neusmiljen rekvizitor živine.

Ne poslušajte nasprotnih agitatorjev!

Zadnje trenutke pred volitvami bodo nasprotniki kmetskega stanu porabljali vsa peklena sredstva.

„Kmetске zveze“ ni več! Na sodiščih ni bila predložena njena kandidatna lista. Klerikalna gospoda je kmeta osleparila in mu vzela kandidate. Zato bodo volili dne 28. novembra tudi „Zvezarji“ kandidate „Samostojne kmetijske stranke“! Tako je prav! Vsi kmetje skupaj! Kmet voli kmeta!

Lagali bodo gorostasno o naši samostojni stranki, njenih voditeljih in kandidatih. Trošili bodo laži, da so volitve preložene, da brez pozivnice ne sme nihče na volišče itd. Ne verjemite ničesar! Vsak volilni upravičenec naj gre odločno ob pravem času na volišče! Vsak naj pa tudi skrbi, da grede istotako vsi sosedje in znanci, sploh vsi volilci!

Zakaj nas klerikalci vedno ženijo z liberalci?

Najlepši dokaz, da smo res poštena stanovska stranka, ki ima edino le skrb za kmetски stan in katero vodijo sami kmetje, je dejstvo, da klerikalci vedno in povsod kriče: Glejte jih, z liberalci se ženijo, vera je v nevarnosti itd. Ze vrabci na strehah čukajo, da to ni res in mi smo jim to že nešteto krat dokazali. In vendar, ker ne morejo najti na nas nič drugega napačnega, trobijo neprestano v svet laži.

Poglejmo jih same in jih vprašajmo, če stoji v evangelliju, na katerega se vedno sklicujejo, da je treba iz ljubezni do svojega bližnjega izkriščati priliko, ki jim jo je ta dal, s tem, da jih je volil in jim zaupal vladanje nad seboj, da ga odirajo in

naših rojakov. Izgubljena je Idrija, naš ponos Postojna, veliki gozdi na Snežniku, naša Vipavska, Primorje, Trst, Reka, Istra in mnogo dalmatinskih otokov. In zopet, kakor po koroškem plehiscitu, homo obdolžili druge, sami bomo pa kakor pličnoj vtikali glavo v pesek, da ne bi videli čisto, golo, nogo in bričko resnico, da smo svoje narodne nesreče krivi sami. Naša dolgoletna narodna vzgoja in slabo vodstvo naroda sta kriva te nesreče in nihče drugi.

Te dni se pa večkrat sliši: zakaj so pa Čehi dosegli popolno ujedinjenje vseh svojih rojakov, zakaj pa mi ne? Tega so krivi Srbi in nihče drugi. S tem, da odvalimo krivdo na druge, smo že zadovoljni in ne pomislimo, da si s tem še bolj škodujemo. Spoznati resnico, je prvi korak k popolnšemu.

Zakaj so dosegli Čehi svoje popolno osvobodjenje? Zato, ker so bili drugače odgojeni in vodeni kot mi. Oni so bili odgojeni v duhu svoje sijajne zgodovine, ko je češki narod prednjačil s svojo omiko in s svojim junaštvom vsemu svetu. Češka majka je narodno zavest in ljubezen do svoje češke domovine vcepjala sinu in hčerki že s svojim materinim mle-

Sovražniki in zasluževalci zabavljajo brez kmeta, kako je bogat in kako mu je dobro, pa vendar ti ljudje, t. j. liberalci, klerikalci, socialni demokrati, narodni socialisti in komunisti, tiskajo dnevno po več časopisov in love z njimi kmetске glasove, le mi res pravi kmetje nimamo milijonov in moremo izdajati „Kmetijski list“ samo enkrat na teden. Tisti, ki tarnajo, kako težko žive, imajo milijone, a mi, ki nam očitajo bogastvo, nimamo ničesar. Kmetje, ne volite kapitalističnih, bankarskih in drugih bogatih strank!

si kupijo milijone. Odkod imajo sicer ti ljudski prijatelji ogromni kapital, da si zidajo tovarne, se vozijo okrog z avtomobili in trosijo poleg tega časopise in propagandne letake v svet, kar jih stane dnevno tisočake. Res, pravi avgrijev hlev, ki ga moramo pri volitvah izčistiti s tem, da oddamo vse naše glasove SKS., ki je naša edino poštena stanovska stranka!

Neomajena katoliška načela klerikalcev.

Koliko veljajo klerikalcem nezmotljiva katoliška načela, nam nudijo najlepši dokaz njih vedno izpreminjajoča gesla. Pred vojno so ob vsaki priliki vzklikali: „Z Bogom za narod!“ Ko pa je prišla vojna in je bilo treba pokazati patriotsko lice, jim je postalo naenkrat najvišje in nezmotljivo načelo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Toda vojna je minila in zavrel je nov veter v svobodni Jugoslaviji, kar je bilo za naše na nezmotljivih katoliških načelih delujoče klerikalce prava ironija usode, kajti plašč je bilo treba obrniti po vetru in čez noč so morali iti „V boj za križ, domovino in svobodo!“ Podobni so židu, ki ponuja ničvredno blago, zavito v lep pisan papir in priporočeno s kupom sladkih besedi. Kmetje, pokažite pri volitvah s tem, da volite edino s SKS., da s političnimi Judeži nočete imeti nobenega opravila!

Kdo je kriv naše narodne nesreče?

Naš narod dobiva udarec za udarcem. Komaj smo prebili žalostni izid koroškega ljudskega glasovanja, pri katerem se je večina prebivalstva v nekdanj popolnoma in še danes po večini slovenskih krajih odločila za Nemško Avstrijo, pa nas je prizadel še hujši udarec — morali smo Italiji končno izročiti vse po nesrečni londonski pogodbi meji pripadajoče kraje naše slovenske domovine in z njo pol milijona zavednih

kom. Čehi so mrzili Avstrijo, mrzili avstrijske vladare, njih največje tirane in njih edina želja in njih stremenje sta bila svobodni narod v svobodni in slavni domovini. Zato so ob pričetku svetovne vojne takoj spoznali, da je prišel oni veliki trenutek, ko lahko uresničijo svoje stoletne želje in ves narod do zadnje hribovske kočje je vedel, kaj mu je storiti. Takoj v prvih bitkah s Srbijo so prehajali cel česki bataljoni „k svojim bratom Srbom“, da so se na

Klerikalna gospoda vam laže, da ima „Kmetška zveza“ sv. jo kandidatno listo. To ni res! Kmetje so prevarili! „Zvezarji“ gredo volit naše kandidate! Povejte to onim, ki tega še ne vedo!

njih strani borili proti obsovaženim Avstriji. Niso se zbal grozne smrti, ki jim je prešla kot „izdajalcem“, ako jih vjame avstrijsko vojaštvo. Tako so delali tudi pozneje v Rusiji. Postavili so svoje stotisceglave legije, ki so se na vseh boljših s skrajnim junaštvom borile proti obsovaženim mačehi Avstriji za svobodo svoje drage, ljubljene češke domovine. In kako smo delali mi? Zalostno je, sramotno je, a povedati moramo, ker je resnično.

Naš narod je bil vzgujen v temi. Avstrijo so nam slikali kot našo največjo zaščitnico in dobrotnico. „Naša ljuba Avstrija“ je bilo slišati od vseh naših propovednikov, čitati skoraj v vseh naših listih. Malo si bral ali slišal o naši Sloveniji, o Iliriji, o slavni činih Jugoslovenov, in če je kdo črnil besedo, takoj so ga postavili v klerikalnih listih na sramotni in nevarni oder kot „Srboljub“! Ko se je pričela vojna, so naši voditelji kričali „v boj proti Srbom, Srbe na vrbe!“ slično kakor svojčas besna druhal na Golgoti „križaj ga!“ Naši mladeniči in močje so v cerkvah in zunaj njih slišali poziv: „borite se za našo ljubo Avstrijo in za sveto katoliško vero!“, ki se je

postavljala v eno vrsto z gnilo Avstrijo in tako zlorabila v krvavo klanje kakor se danes zlorabi v najumazanejši politične boje. Ali je bilo potem čudno, da je pri taki vzgoji in pri takem obnašanju uvidela Italija, da smo mi največja opora obsovaženemu Avstrije in nje moralno propalji vladarjev, ki smo jim mi proslavljali kot največje dobrotnike naroda in ki se jim je pri nas izkazovala božanska čast. Ali je potem čudno, da je šla v boj pod pogojem, da ona dobi kraje, kjer se je za Avstrijo ljudstvo najbolj navduševalo in da je antanta z lahkim srcem v to privolila? Kdo drugi je tedaj kriv naše narodne nesreče kot mi sami? A priprosti narod ni toliko kriv, kriva je ona inteligenca, oni izobraženci, ki so narod v tem duhu vzgajali in vodili. Nje zadene največja krivda na vsi narodni nesreči, najbolj pa ona posvetno in duhovno inteligenca, ki je zbrana v „Slovenski ljudski stranki“ in katera je skrivna vsega tega, kar so počeli njeni voditelji. Njih početje je doseglo pod zloglasnim Sustersičem svoj vrhunec. Namesto legionarjev proti Avstriji so gospodje nabirali „frajšice“ za Avstrijo, zbirali vojna posojila za Avstrijo, kovine za orožje proti našim bratom,

blagoslovili so to orožje v imenu Boga ter slavili poraze naših bratov Srbov in Rusov. Kdor ni razobesil zastave, tega so značaji ala žužemberški Vehovec ovajali avstrijskim oblastvom. Zato je ta inteligenca kriva vse naše nesreče. In ista inteligenca je še danes na delu pod vodstvom Koroševim. Ona neti sovražstvo proti Srbom in Hrvatom med priprostim in nerazsodnim ljudstvom, dela za neednost in za prepir v domači hiši Jugoslaviji, vse to enostavno iz vladateljnosti, ker ta gospoda si je vtepla v glavo, da ne sme nihče drugi narod voditi kot ona sama, ker drugače je bolje, da narod propade. — Zato premisli ti ubogi, teptani in zapeljani kmetiski narod dobro vse, preden se odločiš in oddaš svoj glas! Pomisli, koliko gorja so ti povzročili tvoji dosedanji voditelji, pomisli, da so tvoje zaupanje vedno in povsod zlorabili in če imaš še malo zdrave pameti, ne izročaj orožja zopet tem izkoriščevalcem naroda! Bodi zaveden in oddaj svoj glas tisti stranki, ki je zrastle iz nezadovoljnosti nad početjem dosedanjih tvojih voditeljev, oddaj svoj glas svoji lastni neomadeževani stranki, ki je in bo „Samostojna kmetijska stranka“, ki si je načela nalogo zgraditi ti srečno in svobodno domovino, v kateri Slovenec, Srb in Hrvat naj bodo večno brat in brat!

Kmetje, pazite in ne pustite se goljufati!

„Slovenec“. „Domoljub“ in drugi klerikalni listi se hudujejo nad kmetским ljudstvom, ker se je začelo brigati za svojo največjo stanovsko organizacijo, to je za kmetijsko družbo, ki jo je doslej prepuščalo raznim gospodom in ki bi jo sedaj najraje komandiral profesor grščine dr. Verstovšek.

Kmetje, bodite oprezni in brigajte se za svoje stanovske zadeve bolj kot doslej in ne prepuščajo vsega gospodom! Ni še dolgo, kar smo brali v

„Kmetijskem listu“, kako znajo gospodje z družbenim premoženjem gospodariti. Zavedni kmetje iz novomeške okolice so davno slišali, da pri tamošnji kmetijski podružnici, kjer so gospodarili sami „gospodje“ in kjer ni kmet prišel do besede, ni vse v redu. Vse poslovanje je vodil neki skrajno denarji pohlepen mož, ki je podružnico molzel, kjer je mogel. Sedaj, ko je prišla podružnica v prave kmetске roke, se je prišlo na sled velikim lumparijam, ki so se godile pri tej podružnici.

Leta 1919. je imela podružnica razdeliti nad en vagon sladkorja med vinogradnike. A sladkor je postajal čimdalje dražji in zato omenjeni pohlepnež ni oddal vsega sladkorja vinogradnikom, nego si ga je pridržal sam in je z njim verižil. Moral si je pa napraviti lepe tisočake, če se pomisli, da je cena sladkorja narasla od 14 kron na 60 kron. Ker pa je urad za ljudsko prehrano zahteval, da se vpošlje izkaz, kako in komu se je sladkor oddal, je podružnica predložila *falsificiran* razdelilni seznam, ki ne odgovarja resnici, ker so tam izkazani vinogradniki in nevinogradniki dobili dosti manj sladkorja, kakor se ga je izkazalo, ali ga pa sploh niso nič dobili. Najboljše pa je to, da se je glasom zapisnika ves sladkor oddal, da še zmanjkalo ga je, ker se je „stopil“, kakor je javno na občnem zboru razlagal dotični pčstjenjakovič. Ko pa je novi odbor takoj zahteval izročitev skladišča in knjig, je našel pod kupom zabojev v skladišču skritega blizu 140 kg sladkorja. Da se ni revizija tako hitro izvršila, bi bil sladkor gotovo izginil v „soseščino“, kjer bi se bil že naprej spečal. Prav tako se je našla skrita galica, in sicer 200 kg, dasi se je vinogradnikom reklo, da ni galice nič več, da se je vsa razdelila in so se celo odklanjali kmetje-vinogradniki, ki so galice že lani jeseni plačali, češ da je je zmanjkalo. Ako bi ti reveži ne bili dobili nekaj galice pri svojih sosedih na posodo, bi bili ostali njih vinogradi neposkropljeni in bi utrpeli gotovo velikansko škodo. Zato, dragi kmet sotrpin, posnemaj zavedne svoje novomeške tovariše in pomeđi povsod s pijavkami, ki te izsesavajo in se redijo, ker si ti preveč zaupljiv in se ne brigas za svojo stvar, kakor bi se moral, na tvoj račun! Proč z njimi povsod in na vsakem mestu in pokaži, da se ne daš več izrabljati in da si zares *samostojen!*

Zakaj je „Slovenska ljudska stranka“ za avtonomijo?

Edino zato, ker se boji za nadvlado. V Sloveniji imajo klerikalci večino, medtem ko so v Beogradu v manjšini. Da bi vzlic temu ostali na vladi in gladili pot Sustersiču in Korlu, hočejo s avtonomijo, da bi mogli neomejeno vladati in pripraviti novo vojsko za Sustersica in Korla. Iz istega vzroka so tudi proti šolstvu. Rajši zatreji šolstvo kot pustiti v šoli samostojno misleče učiteljstvo. Na tihem si pa tudi mislijo: čim bolj ostane svet zabit, tem lažje ga bomo vodili okrog na konopcu.

Naši tabori, shodi in sestanki.

(V Cerknici na Notranjskem) je imel naš kandidat Pucelj dne 14. t. m. naravnost impozanten shod. Mnczice so svojega kandidata viharno pozdravljale.

(Z Mirne) Dne 14. novembra je bil pri nas shod „Samostojne kmetijske stranke“. Povabljena govornika tovariša inž. Zupančič iz Rakovnika in Malasek z Grma sta nam prav poljudno razložila ves gospodarski in politični položaj v državi in nam kot edino rešitev iz te zmešnjave priporočala, da pomedemo z vsemi dosedanji pijavkami priprostelega kmetskega ljudstva, oziroma da dne 28. novembra spustimo vsi svoje kroglice v skrinjico SKS.! K besedi se je oglasil tudi komunist Perdan iz Ljubljane in pel hvalospeve komunistični Rusiji. Med nami kmeti ni zanimanja za komunizem, ker komunistični govorniki povsod taje, da hočejo razlastitev posesti. — Kmetje, vedite, da hočejo vaši sinovi

Volilci! V nedeljo dne 28. novembra vsi že takoj ob sedmih zjutraj na volišče! Ko ste oddali svoj glas, skušajte privedi na volišče vse, ki niso še za nas glasovali, zlasti pripeljite tiste, ki mislijo, da je vse eno, če volijo ali ne! Kdor ima voz, naj z njim ves dan spravlja volilce na volišče!

„knapi“ glasovati za stranko, ki vas bo oropala vašega premoženja. Mi kmetje ne nasprotujemo delavstvu, hočemo pa enakomerno vzgojo delavstva kakor kmetov, da bodo mogli eni kot drugi z ljubeznijo in vztrajnostjo pri delu klicor mogoče največ proizvajati, ne pa samo malo delati in velike plače zahtevati.

Novi davki. Klerikalci pripravljajo davčni načrt, po katerem mislijo v Sloveniji vpeljati avtonomne, visoke davke na poroke, krste in pogrebe.

(V Šmarju pri Jelšah in v Mestlinju) sta bila dne 14. t. m. krasno uspela shoda naše stranke. Na prvem shodu sta govorila tovariša Sanci in Taborne, na drugem pa tovariša Jesenek in Urlep. Klerikalci so napravili ob istem času svoje shode ter delali zanje ameriško reklamo, a pritegnili so večinoma le ženske. Kar je moškega po spolu in zavednosti, je večinoma vse v naši SKS.

(V Vitanju in v Dolici) sta bila v nedeljo dne 14. t. m. dobro obiskana shoda naše SKS. Na njih sta poročala tovariša Iršič in Herlah.

Dopisi.

(Sv. Jernej pri Ločah.) Bahato poročilo „Slovenskega gospodarja“ o zadnjem shodu „Slovenske kmetijske zveze“ nas takozvane „samostojne zgagarje“ čisto nič ne vznemirja. Očitki, da so vsi tisti proti veri, državi in nevem proti čemu se vse, ki ne zaupajo več poslancem in ministrom, kateri so sedaj pri vladi v Ljubljani in v Beogradu, nas tudi popolnoma nič ne zadevajo, kajti njih delovanje bridko občutimo vsi skupaj. Obžalujemo pa, da se dobe še vedno kmetje, kateri so pripravljene zopet tako voliti, da ostanejo ti škodljivci naroda na svojih mestih. Mi, res zavedni, z lastnimi možgani misleči Jernejčani pa hočemo, naj zastopa kmeta samo kmet, zato bomo dne 28. novembra metali kroglico v skrinjico naše „Samostojne kmetijske stranke“. Agitirajte od moža do moža, da bo zmaga naša, kajti le takrat, če bodo izvoljeni poslanci čiste preteklosti, smemo upati, da se razmere zboljšajo in da postane naša Jugoslavija taka, kakršno smo si želeli. Bog živi našo „Samostojno kmetijsko stranko“!

(Šaleška dolina) Kandidat SKS. odgovarja na dopis v 45. številki „Slovenskega gospodarja“ z nastopnim: Skoro ni vredno, da bi se zagovarjal in izpodbijal vaše grde laži. Očitati mi, da sem bil v Celju socialni demokrat in da sem svoje otroke vzgojeval nemško. Vprašam vas, ali znajo moji otroci slovensko ali ne? Ker pa SKS. še ni obstajala in ker sem bil pri železnici, sem bil primoran biti pristaš socialistov. Deleval pa nisem nikdar za to stranko in mi tega ne more nihče dokazati. Pri izkopavanju drevesc v gozdu nekoga posestnika, od katerega sem imel dovoljenje, sem po nesreči, ne poznavajoč meje, prekorščil mejo tega posestva in sem samo en divjak izkopal pri čemer me je dotični posestnik videl. Pogodila sva se zaradi tega in zato mi nimate vi prav ničesar očitati. Drevesca niso ročila, ker so bili le divjaki. Cementa, ki ga mi tudi opomnate, nisem dobil po preobratu, ampak poldrugo leto pred preobratom. Ako želi dotični gospod dobili cementa, si ga lahko naroči pri g. Rakušu cele vagone. Pometajte raj, znani gospod, pred svojim pragom! V sv. pismu je rečeno: „Izčeri najprej bruno iz svojega česa, potem šele peščic iz tujega“. Zvezarjem“, da imajo tako ostudnega

lažnivca za svojega voditelja, ki se tudi ne upa s svojim imenom na dan, dočim jaz kot nedolžen lahko podpisem svoj dopis. — Anton Drev v Št. Janžu pri Velenju, kandidat SKS. za Šaleško dolino.

(Loka pri Mozirju) Lansko leto, ko sem bil še pristaš „Kmetijske zveze“, sem bil navzočen, ko je tajnik Iv. Močnik ovačil v imenu „Kmetijske zveze“ uglednega trgovca, češ da zametava kmetom žito za jabolka. Seveda je ta možakar pri poljični ekspozituri pošteno pogorel, ker je zvedel, da je prosta trgovina in da so bili kmetje zelo na dobrem. Ko je trgovec v jeseni prevzel jabolka, so bila vredna kilogram po 4 krome, pozneje pa so dobili kmetje pšenico celo spomlad, ko ji je bila cena 10 kron in koruzo po 7 kron kilogram. Torej sta bili pšenica in koruza kmetom dobrodošli, a jabolka bi bila že, če polcvicne segnila. Tako deluje v imenu „Kmetijske zveze“ glavni njen agitator in hujskač sam proti kmetom. Kmetje, zapomnite si, kakšne pristaše in prijatelje imate na svoji strani in kako vam dobro žele! Za povedano je na razpolago veliko prič. Vsi ubogi delavci in kmetje, ki letos niste mogli zamenjati žita in jabolk, se zahvalite za to svojemu pristaši „Kmetijske zveze“ v Lokah pri Mozirju. In ta človek nenaša v klerikalnih listih sedaj še poštene ljudi! — *Bivši pristaš „Kmetijske zveze“.*

Pokrajinske vesti.

(Kdo je kriv sedanjih in starih krivic?) „Slovenski gospodar“ je pisal dne 11. t. m., da je SLS. najmočnejša stranka v vsej državi ter da je tudi v stari Avstriji imela večino državnoborskih in deželnozbornih mandatov. Iz tega sledi, da je SLS. zakrivila svetovno vojno ter je tudi odgovorna za vse krivice, ki se gode kmetiskemu ljudstvu. Imejmo to pred očmi dne 28. t. m.!

(Kako hudobno zavija „Domoljub“.) Nedavno je „Domoljub“ poročal, da je kmet Smodin pri Sv. Joštu nad Vrhniko izjavil, da je samostojnejem vse eno, kaj kdo veruje, lahko v psa ali mačko. Kar je poštenih zborovalcev, morajo vsi priznati, da je tovariš Smodin rekel, da *verjame bolj vsakemu psu in mački, kakor pa klerikalcu.* — To je vendar čisto kaj družega, ker klerikalci vendar niso božanska bitja, temuč povedni prav natovorjeni grešniki.

(Kaj nam obeta minister dr. Korošec?) Na vclinem shodu SLS. v Mariboru je povedal minister za promet dr. Korošec, da imajo v kljub velikanski podražitvi železnice še vedno vsak mesec do 20 milijonov primanjkljaja, torej še dolgo ne bo misliti na zgradbo novih železnic. Drug minister bi v takem slučaju izročil posele strokovnjaku, toda dr. Korošec niti na poziv Narodnega sveta noče odstopiti. Ze ve zakaj!

(Hvalospeve dr. Šusteršiču.) „Domoljub“ našteva celo vrsto „dobrot“, ki jih je prinesla SLS. takrat, ko je imela vso moč na Kranjskem in v svojih rokah, t. j. takrat, ko je bil absolutni vladar in strahovalec na Kranjskem dr. Šusteršič. S temi hval. spevi pripravljva „Domoljub“ drju. Šusteršiču pot za vrnitev. Tako propagando vodijo v „Domoljubu“ Šusteršičevi agentje, kakor so ožigosani Vehovec v Žužemberku, dr. Pegan v Ljubljani i. dr. Med kmetiskim prebivalstvom bo malo takih zarukancev, ki bi si želeli nazaj strahovladu te jare gospode.

(Da ima živina v Sloveniji najnižjo ceno) temu je očino kriva naša vlada, ki jo tvorijo večinoma pristaši SLS. In taki protikmetški gospodje naj bi pri volitvah še pripomogli do večje veljave in moči!

(Konj na treh nogah) Kdor si hoče ogledati ta čudež, ta naj gre v Horjul, kadar žene Stanonikov hlapec kandidatovega šarca na vodo. Konj je tako zgaran in zanemarjen, da krevsa le še po treh nogah. Pastir ima strog ukaz, da mora neprestano hoditi tik konja. Najbolje bi bilo, da bi ga podpiral z gnojnimi vilami. „Domoljub“ naj prinese opis in sliko Stanonikovega konja, ramesto da voha okrog Kušarjevih hlevov.

Volilno kroglico spustite dne 28. novembra; na Kranjskem na vseh voliščih v drugo skrinjico, na Štajerskem pa v skrinjico z zeleno kandida no listo, na kateri bo naslikan kmet s škropilnico, poljskim orodjem in živino

(Javnega shoda se boji) klerikalni kandidat župnik Skuli, ki sklicuje shode le proti vabilom. Ali se bojuje samostojnih kmetov? Nikar se ne bojte, vsaj se bomo dne 28. t. m. izognili vaše skrinjice.

(Za vzgled kmetom) stavijo klerikalni časopisi svojega kandidata horjulskega svedra Stanonika. Možakar je svoječasno stare škarpe popravljal, danes pa je milijonar. „Znat se mora“, je rekel roparski morilec Ravnik.

(Za naš fiskovni sklad) je nabral na shodu SKS. v Ribnici na Pohorju tovariš Ig. Grubelnik 500 kron. Le pa hvala! Tovariši na Pohorju, pokazite tudi pri volitvah enako naklonjenost svoji stranki!

Glavno preizkušnjo za našo stanovsko zavednost, za lubezen do rodne grude in za srečo naših potomcev bomo polagali dne 28. t. m. Večno ho nekla vest vsi tiste stanovske tovariše, ki bi se na dan volitve izneverili našemu samostojnemu programu ter bi strahopetno dezertirali od naše zelene zastave.

(Duhovniki za tlako) Dekan Tomazič v Kozjem je kot načelnik okrajnega zastopa zagrozil kmetom, da bo izposloval ukaz, da bodo morali zastopaj voziti gramoz za ceste. Kmetje, ki si želite zopet tlako, volite SLS. (Obrekovalce samostojnih obsojen.) Spomlad so klerikalni izzivači priredili v Šmarju pri Jelšah agitacijsko hujskarijo pod firmo izobraževalnega tečaja. S svojim izzivanjem so dosegli upravičen odpor. „Slovenski gospodar“ je na to imeoval vse samostojne kmete, posebno še šmarskega mesarja in gostilničarja Habjana, sirceveže, prepače itd. Na tožbo g. Habjana je mariborsko okrožno sodišče dne 18. t. m. obsodilo urednika Zebota na 400 kron globe ali 10 dni zopora.

Kmet v parlamentu ne bo mogel glasovati proti kmetiskim koristim, ker bi delal sam proti sebi. Gospoda pa mora glasovati proti kmetu, ker sicer meče blato v svoj žep. Volite dne 28. novembra kandidate SKS.!

(Kdaj odidejo Italijani z našega ozemlja?) Italijanski ministrski predsednik je izjavil v zbornici, da ozemlje, ki po pogodbi pripade Jugoslaviji, še tri mesece ne bo izpraznjeno, da dobi nova jugoslovanska konstituenta dovolj časa za odobritev pogodbe.

(Italijanska nasilstva) V Gorici so Italijani dne 17. t. m. vrgli bombo proti dvorani hotela „Central“, kjer je imela „Glasbena Matica“ koncert. Vse steklo v dvorani in v bližini je bilo razbito. Pred vhomom so se našle še štiri granate, ki se k sreči niso razletele. Tako delajo Italijani za prijateljski sporazum z Jugoslavijo.

Politične vesti.

(Pogodba z Italijo odobrena) Ministrski svet v Beogradu je dne 18. t. m. odobril rapalsko pogodbo. Mi-

Gospoda si zida palače, kmet spi na gnoju, gospoda zbira milijone, pri kmetu poje boben, gospoda je toplo oblečena, kmet je nag. Kdo je dal gospodi vse dobro in kmetu vse slabo? Ali veš? Če si razumen, boš volil samo kandidate „Samostojne kmetijske stranke“, ki so tvoji tovariši!

minister dr. Korošec je namenoma pobegnul, toda ministrski svet ga je brzojavno pozval, naj se v 24. urah izjavi, ali je za pogodbo ali je proti njej.

(Naša ministra naj odstopita) Narodni svet za neosvobojeno domovino je pozval ministra drja. Korošca in drja. Kukovca, naj ne podpišeta sramotne pogodbe z Italijo, temuč naj raje odstopita.

(D' Annunzio zaseda naprej) D' Annunzio se ne briga za sklenjeno pogodbo, temuč je ravno vsled tega začel še huje rogovoliti. S svojimi četami je zasedel Šbenik, ter grozi zavzeti vso Dalmacijo. Naša vlada je boje že poslala v Rim zahtevati, naj se D' Annunzio odstrani z Reke, toda italijanska vlada se bo že znala kako izgovoriti, ker na tihem odobrava to nasiino početje.

(Madžari bi radi delali z nami kupčije) Del Baranje in takozvani bajski trikot, ki ga je trianonska pogodba priznala Madžarski, a ga imamo še mi zasedene, bi radi Madžari prodali Jugoslaviji za pet milijard kron. To bi bilo lepo gospodarstvo, da bi na eni strani odstopali svojo zemljo Lahom in Nemcem, na drugi strani pa jo drago kupovali.

(Spopadi med Čehi in Nemci.) Ker so v Hebu (mestu v severni Češki) Nemci porušili češko šolo, so bile v Pragi velike demonstracije proti Nemcem. Dokler Nemci škode ne popravijo, se ne sme v praških nemških gledališčih igrati, a tudi nemški listi ne smejo izhajati.

(Na Grškem zmagala kraljeva stranka) Volitve so bile zelo burne, v mnogih krajih tudi s krvavimi žrtvami. Dosedaj vladajoča stranka Venizelosova, ki je pripravljala republiko, je popolnoma poražena. Izvoljenih je le 118 Venizelosovih pristašev. dočim so dobili kraljevi pristaši 250 mandatov. Venizelosova vlada je zategadelj odstopila.

(Popolna zmaga bolševikov.) General Wrangel je s pomočjo antante dolgo časa operiral z močno vojsko proti bolševikom, sedaj pa je bil popolnoma poražen ter je z ostanki svoje vojske zapustil Odeso in Sebastopol. Baje se njegova vojska zateče v Jugoslavijo. Bolševiki so sedaj gospodarji vse Rusije.

Vinarska zadruga ne mara našh vin.

Leta 1909. se je ustanovila „Kranjska vinarska zadruga“ z namenom, da pospešuje dobro in ugodno kupčijo z našimi vini Lani pa so gospodje klerikalci z dr. Peganom Natlačenom i. dr. hoteli zadrugo likvidirati, ker so imeli največ deležev. zadruga pa precej premoženja. Na naše zahteve je vlada likvidacijo onemogočila. Klerikalna vlada je vse poslovanje te zadruge poverila klerikalni „Gospodarski zvezi“, ki pa se ne briga za naša vina, ampak kupuje le tuja in jih k nam uvažja. Kam pa naj eredo naši vinogradniki s svojimi vini? Sedaj razpošilja zopet „Gospodarska zveza“ gostilničarjem tole pismo: „Vaše blagorodje! Prejeli smo večjo množino novega, belega, sladkega. 12 % močnega banatskega vina ter vam priporočamo, da se pravočasno poslužite te ugodne prilike, ker bode blago v nekaj dneh na kolodvoru razprodano. Cene ugodne. Splošnovanjem „Gospodarska zveza, vinski oddelek“. Jovan s. r. Gogala s. r. Dolenici in Belokranjci si belijo lase, kam bi z vinom in po kaki ceni naj ga prodajo, a klerikalci, namesto da jim z „Vinarsko zadrugo“ pomagajo, pa še nasprotujejo, ker jim to več nese. Odprite oči!

Gospodarstvo.

(Ekonomi) ima v zalogi za svoje člane po najnižjih cenah večjo množino manufakturnega blaga, morske soli, petroleja, cvsa, bele in koruzne meke ter zdroba.

(Nova delniška družba za industrijo usnja) se je ustanovila v Ljubljani, z glavnico šestih milijonov K. Upravni svetniki so štirje Polaki in zeta K. Polaka star., namreč bi. š. poverjenik inž. Remec in dr. Megler.

zino manufakturnega blaga, morske soli, petroleja, cvsa, bele in koruzne meke ter zdroba.

(Nova delniška družba za industrijo usnja) se je ustanovila v Ljubljani, z glavnico šestih milijonov K. Upravni svetniki so štirje Polaki in zeta K. Polaka star., namreč bi. š. poverjenik inž. Remec in dr. Megler.

Klerikalci hočejo uvesti zopet maksimalne cene. Kmet, ki bi jih prekoračil, bi ne bil kaznovan z zaporom, ampak z denarno kaznijo in batnamii!

(Poldrugo milijardo dinarjev kredita naši državi) je dovolila Narodna banka. Dolg se mora vrniti v 10 letih.

(Cena sladkorju v Ameriki) je za kilogram 15 kron našega denarja. Zakaj nebi velja pri nas kilogram nad 60 kron?

Obrtnik.

Obrtniki in 28. november.

Gausiti se mora poštememu človeku, obrtniku, ko prebira ob teh dnevih pred volitvami „Slovenca“, „Slovenski Narod“, „Domoljuba“, „Domovino“ in enake liste. V njih najde članke, polne ali samohvale, ali strupenega sovraštva, ali pa prismodarij. Ti članki so vse preje kakor primerno čtivo za poučenje naše javnosti. Mnogo bolj hvaležnega bi lahko priučili omenjeni časopisi. Poglejmo le to, kar obrtnika zadeva. Kaj vse so te stare stranke za obrtnike storile in kaj vse nam obljublajo storiti. Klerikalci kakor demokrati nas vroče ljubijo; da celo socialni demokrati in komunisti so prišli na jasno, da je obrtni stan oni stan, ki ga je treba v državi resno vpoštevati, in zategadelj nas tudi le-ti vabijo v svojo sredo. Ker pa stvar ni tako lahka, zato toliko pisarijo, v upanju seveda, češ morča pa na nekaj glasov na ta način pridobimo.

Da bi se to gotoveje posrečilo, so vse stranke napele svoje moči in segle tudi v svoja neizčrpna korita, samo da bi pridobile obrtnike na svojo stran. Res je, da se bo morda kak pesameznik vjel na njih limanice, a zavedni obrtniki, kateri so se enkrat zavezali in se sporazumeli, da gredo skupno na volišče z „Obrtno organizacijo Samostojne kmetijske stranke“ v dosego svojih ciljev, teh ne premakne ne „Slovenec“ Ogrin, ne dr. Zerjavov Franchetti, tem manj pa še kak blcjski Vavpčič ali Megličev Cof.

Vsi zaporedoma so že čuli glasove združenih obrtnikov in samostojnih kmetov, najbclj pa g. Vavpčič, ki sam ne ve, ali je obrtnik ali ne, kajti učil se še ni nobene obrti. Tuči o g. Lužariju se po Ljubljani precej govori, da so mu dolenski lla tra v peti, kajti izdali se je moral javno v nekem hotelu za vse prej nego zato, kar bi rad pokazal, namreč, da ga vodi še vedno dr. Šusteršičev duh, a tega se ni dobro upal.

Zategadelj, tovariši obrtniki, ko vidite, da žele vse stranke vaše razcepljenje, pri tem pa se obenem livalljo, da obrtni stan ni složen in edin za skrovi nastop, je tem bolj vaša sveta dolžnost, da se držite tega, kar ste neobčutljivo obljubili in si sami želeli, namreč da gremo dne 28. 11. 1918. vsi 10 združeno z našim prav tako izkoriščanim in tlačnim kmetom na volišče, kjer bomo jasno pokazali, da je le v združenju naša moč in naša zmaga.

Glasovalne kroglice so približno tako velike kakor grah. Ako volilce nima rok, sme glasovati njegov pooblaščenec. To se zapiše v zapisnik. Nihče ne sme iti kar naravnost k skrinjici svoje stranke in vanjo snustiti kroglice, ker bi izdal s tem volilno ta nost, ampak seči mora z roko v vse skrinjice in kroglice tako spustiti, da nihče ne ve, v katero skrinjico jo je spustil. Kdor dela drugače, je kazniv.

Vsi na vztrajno delo z gotovo zavestjo naše kmetijske zmage!

Tovariši obrtniki, s pomisleki v stran, glave po konci, na delo! Dne 28. novembra vsi z nami na plan, da bo srce obrtnikovo enkrat veselo! Ne bojte se ne truda, ne svraga! Vsi v naše vrste, da naša bo zmagala!

Obrtniške vesti.

(Pozor obrtniki!) Na dan volitve pazite vsi na to, da spustite v kranjskem volilnem okrožju volilno kroglico v skrinjico SKS., ki bo na drugem mestu, v Štajerskem volilnem okrožju pa v skrinjico z zeleno kandidatsko listo, na kateri bo naslikar vinogradnik s škropilnico, poljskim cročjem in živino.

(Tovariši obrtniki!) Kaj je častnejše: S cilindrom propasti ali s kmetom roko v roki zmagati?

(Obrtni shod v Radovljici) je bil v nedeljo dne 14. novembra pri g. Kunštiču. Ker ni bilo mogoče zaradi priprav na vinske trgatve, ki se izvršila isti dan zvečer, zborovali v salonu, je bil shod v povodnih obliki, ki so bile popolnoma nebitne. Vkljub intrigam nekaterih pospešev iz K., kateri hočejo porenjske zavežne obrtnike še vedno cepiti iz njim, ljujejo zopet neko preminulo stranko, so pokazali obrtniki da se zavedajo današnjega položaja, s tem, da so pri glasovanju soglasno sogledali skupni program SKS. Pri protiglasovanju se ni nihče oglašil. Na tej odločnosti je radovljiškemu obrtništvu samo čestitati. Kot govornika sta nastopila gg. Ogrič in Blažon. Za svoja izvajanja sta žela splošno odobravanje.

(V Crnomlju) so se na željo g. Vavpotiča z Bleda in g. Megliča iz Kranja (katera se zavzemata za neko novo stranko) zbrali obrtniki v torek dne 16. t. m. Po daljši debati so črnomeljski obrtniki, med katerimi je bil navzoč tudi g. Malovič, tajnik „Obrtne organizacije za Slovenijo“, pokazali, da se zavedajo potrebe, da nastopijo pri volitvah skupno s SKS., za katero so se ponovno izrekli. G. Meglič (uradnik) in g. Vavpotič sta tudi tu, kakor v Novem mestu začutila, da so jima tla prevročila.

(Mizarji in strojni obrtniki) se opozarjajo, da odda Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani v izdelavo nove razmnoževalne stroje. Reflektantje naj se zglase osebno.

(Obrtniki), ki potrebujejo gorilni špirit in mizarški klej, naj prijavijo svoje potrebe Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani.

Obrtniki! Nekaj podkupljenih in politično znorelih hohštaperjev hoče delati med vami zmedo. Poženite jih in volite dne 28. novembra svoje in kmetijske kandidate!

Odprto pismo gospodu Fr. Finžgarju, kandidatu za državnega poslanca v Breznici.

Ker ste sprejeli kandidatuso za državnega poslanca od SLS, Vas pozivljem, da jo odločite ter prepusite zasto: stvo kmeta v teh kritičnih časih možu poštenjaku! Ker ste Vi nad kmetom leta 1918. ob prevzetju goveje živine v Lescah zakrivali z'ocin poizkušene goljufije, zato spadate pred sodnika, ne pa v poslansko zbornico. S spoštovanjem Franc Kovač, posestnik.

V Zgošah, dne 17. listopada 1920.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da sem prišel do prepričanja, da sem bil do sedaj na napačni poti. Z današnjim dnem pristopam k Samostojni kmetijski stranki ter odklanjam s tem predstavništvo kandidatske liste SLS, za katero sem bil izvoljen. Kmetje, ki še tavate okrog „Kmetijske zveze“, vzdramite se, ker je že skrajni čas za to! Posnemajte mene ko dobro izvežbanega v kmetijski stroki! Ako ne storite tega, bicate sami sebe! V Zgoranji Koreni, dne 19. novembra 1920. Ivan Ziko, ekonom.

Pozor! V rajem se da trgovina ter poleg gostilna da račun, in sicer na deže i. - Vid v upravnistvu „kmetijskega lista“.

Pozor kmetovalci! Kdor hoče imeti dobro in hitro popravljene vsekovrsne stroje, naj se obrne na tvrdko Mibael Kavčič, strojna delavnica v električnim obratom v KOBEZAH pri Ljubljani št. 7. Cena zmerana. Izvršitev točna. Kompletni študijniki vedno v zalogi.

Pozor, posestniki gozdov! Les za posekati kupi in prosi ponudbo tvrdka Tavčar & Svetina, stavbno podjetje v Ljubljani na Gospodarski cesti št. 6.

Kupujem zlato in srebro po najvišjih dnevnih cenah. Tvrdka J. Augustin v Ljubljani na Dunajski cesti št. 84 in na Sv. Jernejevi cesti št. 231 (Spodnja Siska).

Pozor! Lesje, ameriške podplate kakor tudi vse druge čevljarske potrebščine tudi po najnižjih dnevnih cenah na drobno in na debelo. Anton Mrkun, Ljubljana Kolodvorska ulica št. 41.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozove Simplex-Orient Express in vsa zadevna pojasnila daje edino koncesijon. potovalna pisarna Ivan Kraker v Ljubljani Gospodarska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Kollze).

Zahtevajte brezplačno vzor ce manufaktur tega blaga in cenik čevljev, perila in svrtnih drugih predmetov „Jugoslovenska razpošiljalnica“ „SORA“, Škofja Loka (Gorenji ko).

Ustanovljeno 1903. **Štampilje** iz kavčuka in kovin. Katalog gratis. Pečati Kliseji za tisk. Sablone Vzdorne tiskalnice. Modeli za predtiskanje perila. **Novo!** Datum-štampilje lastnega izdelka. **ANTON CERNE** graveur Ljubljana, Dvorni trg števil 1.

Amerikansko strojno olje Olje, lahko, za vretena; olje za transmisije; olje, strojno za poljedelske stroje; olje, strojno za težke stroje; olje, za avtomobile, lahko; olje, izredno težko; olje za cilindre; olje proti prahu. Glavna zaloga: **Medić, Rakovec & Zankl, d. z. o. z.** tovarna firneža, laka in barv prej A. Zankl sinovi.

Vinogradniki, pozor! Naznanjam vam, da imam okoli 50.000 ukoreninjenih prvovrstnih trtšmarin, pri katerih ne potrebujete nikoli gatic: s rautirami za 10 let. Tone Zagaršek, trenjar v Dornavi, pota Moškanfel.

Pfaff šivalne stroje, Puch vozna kolesa, plašče, revi, karbid in svetiljke priporoča Ign. Vok v Ljubljani, Sodna ulica 7.

Prodajam dobre ohranjene vinske sode v skupni prostornini 600 hl. Posamezni sodi od 100 do 2000 l. Anton Molnar, sodar na Viču pri Ljubljani.

Pozor! Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov za sukne, igel, moduega blaga, finih žlic, toaletnih in čevljarskih potrebščin in orodja. **Na debelo in na drobno.** Za obliin obisk se priporoča tvrdka **Josip Peteline** tovarniška zaloga šivalnih strojev v LJUBLJANI, Sv. Petra nasip št. 7.

Naznanjam, da sem otvoril v KRANJU **elektrotehnično podjetje.** Prevzemam montažo elektrarn ter vsa inštalacijska dela in svetliljavo in gorilno moč. Popraviljam din me, motorje i. dr. Eventualno dobavljam rove stroje. Prodajam vsekovrstni inštalacijski material. **Josip Gahrovšek**, elektrotehnik v Kranju št. 178.

Modro galico kilogram po 21 kron za krajevne odbore SKS. in kmetijske organizacije oddaja meseca decembra proti plačilu v naprej, le v celih vagonih, franko vse železniške postaje v Sloveniji. **d. d. Ekonom v Ljubljani.** Drugim se oddaja ta modra galica pod istimi pogoji kilogram po 22 kron. Za manjša naročila, toda le v celih sodih ali zabojih, veljajo te cene franko kolodvor Ljubljana.

UMETNA GNOJILA (kalijevo sol, kostno moko, kostni superfosfat i. t. d.) dobavlja najkulantneje **VINKO VABIČ, Žalec, Slovenija.** Zahtevajte ponudbe za vagnonske, polvagnonske in manjše množine!

Pnevmatike za avto n kolesa v vseh d menzijah, gumijev predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah **M. Kuštrin,** Ljubljana, Dunajska cesta št. 20; telefon št. 470. Podružnica: Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

OBRTNA BANKA v Ljubljani Kongresni trg 4. Telefon št. 508. Štev. poštnega ček. urada SHS 12.051. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča opravila kar najkulantneje. Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s **4%** od dne vloge do dne dviga.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptuj. Delniška glavica 50.000.000 kron, rezervni zakladi skupno okrog 45.000.000 kron, oziroma glavica z rezervami okrog 95.000.000 kron. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana. Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju. Telefon št. 251. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Ta letak nalepite na vidna mesta!

 Dan volitev

t. j. 28. novembra 1920

je

dan obračuna

s strupeno, protikmetsko

klerikalno gospodo.

**Kmetje! Vsi na volišče in
zmaga bo naša!**

Vodstvo Sam. kmet. stranke.